

پروین اعتصامی نابغه ناشناخته در ادب فارسی

لاله وطنی

مدرس سابق دانشگاه‌های آزاد اسلامی واحد قائمشهر و علمی و کاربردی کیاکلا و صنایع چوب و کاغذ مازندران

چکیده

پروین اعتصامی یکی از شاعران پرآوازه شعر معاصر فارسی است که مخالفت با ستم و ستمگران و همدردی با محرومان و ستم‌دیدگان از درونمایه‌های مهم شعر اوست. او با انتخاب شیوه تمثیلی در بیان اندیشه‌های اجتماعی و اخلاقی با جامعه معاصر خود برخوردی انتقادی داشته است. اکثر اهل قلم پروین اعتصامی را شاعری اجتماعی و اخلاقی می‌دانند و در نتیجه اشعار پروین را در دو دسته ی عمده ی تعلیمی و اجتماعی جای می‌دهند. پروین اعتصامی بزرگ‌ترین شاعر زن ایران را به‌عنوان شاعر اخلاق و تربیت می‌شناسیم. گذشته از اشعار سیاسی و اجتماعی، وی توصیه‌های اخلاقی ارزشمندی به زبانی ساده و رسا از خود بر جای گذاشته است که برخاسته از عواطف و احساسات او نسبت به جهان پیرامون است. آنچه از مضامین و معانی اشعار پروین می‌توان درباره روحیات او استنباط کرد، روحیه ظلم‌ستیزی، توجه به وضع محرومان و ستم‌دیدگان، توجه به ناپایداری جهان، توجه به مرگ و کوتاهی عمر و حس عدم امنیت است که در اشعار وی انعکاس یافته است. پروین تحت تأثیر این عواطف، خود و دیگران را توصیه به اغتنام فرصت، نیکی، دستگیری از نیازمندان، دوری از غفلت، هوشیاری و آگاهی، دل نبستن به جهان و تعلقات دنیوی، دوری از تکبر و غرور و... می‌کند. این مقاله مختصری از زندگی پروین اعتصامی در زندگی کوتاهش که به ظلم ستیزی و همدردی با ستم دیدگان جامعه پرداخته است، را تبیین می‌کند.

واژگان کلیدی: شعر، زندگینامه، فارسی، پروین اعتصامی.

مقدمه

پروین اعتصامی یکی از شاعران پرآوازه شعر معاصر فارسی است که مخالفت با ستم و ستمگران و همدردی با محرومان و ستم‌دیدگان از درونمایه‌های مهم شعر اوست (شاهرخ و همکاران، ۱۴۰۰). ایشان بعد از مشروطیت نقش موثری در آگاه‌سازی و پیشرفت جامعه ایرانی داشته است. انقلاب مشروطیت، با ایجاد تغییر و تحولات سیاسی و اجتماعی در ایران، زمینه مناسبی برای فعالیت و حضور پیکره مسکوت جامعه فراهم نمود. نتایج حاصل از پژوهش بررسی سبک زندگی در دیوان اشعار پروین اعتصامی با تأکید بر فرهنگ اصیل ایرانی اسلامی نشان دهنده تاثیر ملموس و ماندگار اندیشه‌های پروین اعتصامی بر بیداری زنان معاصر و ترغیب آنان به بازنگری در ارزش‌ها بر مبنای سبک زندگی و فرهنگ اصیل ایرانی و اسلامی است (نوزن، ۱۴۰۰).

هر یک از آثار ادبی گویای این واقعیت هستند که هر پدیده، بنا بر جهان بینی و طرز تفکر پدید آورده‌اش، به جنبه‌ی خاصی از جریان‌های فردی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و ... در جامعه اشارات مستقیم یا غیرمستقیمی دارند. روشن است که تاثیر دیگران بر فرد مستلزم وجود روابط متقابل فرد با دیگران است؛ بنابراین، روان‌شناسی اجتماعی به عنوان علم مطالعه رفتار متقابل بین انسانها یا علم مطالعه انسانها شناخته می‌شود و شامل مولفه‌های بسیاری است از جمله: هم‌رنگی با جماعت (نفوذ اجتماعی)، پرخاشگری، کشش و جاذبه، متقاعدسازی، تقلید، پیشداوری و ... . سروده‌های پروین اعتصامی که به روش توصیفی - تحلیلی از جنبه‌ی «پیشداوری» به عنوان یکی از مولفه‌های روان‌شناختی اجتماعی در شخصیت‌های مدنظر در سروده‌های وی به آن نگریسته و سپس تبیین و تحلیل می‌شود تا به این پرسش پاسخ داده شود که پروین نسبت به پیشداوری شخصیت‌ها در سروده‌هایش چه دید و نگرشی دارد؟ نتایج حاکی از آن است که پروین با دیدی انتقادی و کوبنده به پیشداوری افراد نظر می‌کند (صادقی و همکاران، ۱۴۰۰).

امید و ناامیدی در اشعار پروین اعتصامی به این صورت نمود می‌یابد که گذر عمر از کودکی و رسیدن به بزرگ‌سالی تقدیر انسان است و آدمی را از آن‌گریزی نیست، اما انسان بزرگ سال با استفاده از «اندیشه»، اکنون را می‌سازد و با «احساس» به گذشته می‌نگرد و به آینده امیدوار می‌شود و پیش می‌رود. البته دور شدن از کودکی به آن معنا نیست که انسان بزرگ سال با کودکی بیگانه می‌شود بلکه با یاد کردن از آن دوران، خود را کمی سبک بار می‌کند و به وجد می‌آورد. روی دیگر ناامیدی در شعرهای پروین اعتصامی به ناگواری‌های زندگی شخصی وی و یکی از مهم‌ترین آن‌ها یعنی از دست دادن مادر در کودکی مربوط می‌شود؛ این چنین رویدادهای تلخی، روی دیگر علت‌های ناامیدی در شعر وی را تشکیل می‌دهد. سهرابی و غفاری ۱۴۰۲ در پژوهشی به زندگینامه و مضامین شعرهای پروین اعتصامی پرداخته‌اند. در نتیجه تحقیق نشان داد که اشعار پروین را نه می‌توان مطلقاً امیدوارانه و نه مطلقاً ناامیدانه دانست، بلکه هر کدام از این دو فضای شعری دوشادوش یکدیگر شعر این شاعر معاصر را پیش می‌برند.

عرب یوسف آبادی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با تکیه بر نگرش سیستمی، به تبیین و بررسی عوامل و عناصر موثر در انسجام و یک پارچگی و فرم و شکل تمثیلات و مناظرات دیوان پروین اعتصامی پرداخته و به این نتایج دست یافته‌اند: در مناظرات پروین اعتصامی، به دلیل اینکه اجزای شعر در یک بافت گفت‌وگویی محکم در هم تنیده شده است، تداوم و انسجام متن به وضوح دیده می‌شود. بیان روایی پروین در تمثیلات و مناظراتش سبب شده که نسبت متقابل هر جزء یا دیگر اجزا به خوبی رعایت شود و ساختاری منسجم و هیئت‌ی متشکل به وجود آید. پروین با استفاده هوشمندانه از موسیقی مناسب با محتوای این بخش از اشعارش، تداوم متن و ارتباط متقابل میان اجزای شعر را مستحکم‌تر نموده است. پروین اعتصامی به مدد بهره‌گیری از شکل ذهنی کامل و سازمان یافته‌اش و با سازماندهی به عناصر زبانی (آواها، واژگان، و صورت‌های نحوی) در شعرش توانسته است ساختاری قوی و شکلی ماندگار در ذهن مخاطب به وجود آورد.

پروین اعتصامی، با انتخاب شیوه تمثیلی در بیان اندیشه‌های اجتماعی و اخلاقی با جامعه معاصر خود برخوردی انتقادی داشته است. در همین راستا جهان‌اندیشی او به شکل و شمایل تمثیل‌های نمادین جلوه کرده است. او در این تمثیل‌ها اساسی‌ترین پرسش‌های انسان را مطرح کرده و در هر یک از آنها به دنبال پاسخی در خور، اجتماع را به نقد کشیده است. پروین گوشه‌های مهم اما فراموش شده زندگی را دوباره در برابر چشم مخاطب به نمایش می‌گذارد. در نظر این شاعر متعهد، انسان معاصر هم در زندگی روحی (درونی) دچار مشکلاتی شده و هم در زندگی اجتماعی (برونی) سرگشته شده است. در تحلیل این دو بعد زندگی، اعتصامی هیچ یک را بر دیگری

ترجیح نداده و هر دو را در تار و پود شعر خود با نقش‌های متنوع و رنگ به رنگ بافته است. از نظر او انسان در گام‌های نخست بایسته است که در باورهای خود سرزنده و پویا باشد و آنگاه بتواند به زندگانی خود رنگ و نمای انسانی‌تری بدهد تا برای جامعه انسانی مفید واقع شود (ابراهیمی، ۱۳۹۳).

اکثر اهل قلم پروین اعتصامی را شاعری اجتماعی و اخلاقی می‌دانند و در نتیجه اشعار پروین را در دو دسته ی عمده ی تعلیمی و اجتماعی جای می‌دهند و کمتر به آرای فلسفی پروین توجه شده است. پروین یک فیلسوف نیست و دیوانش یک کتاب فلسفه نیست اما وجود عناصری مانند جهان شناسی، قضا و قدر و نقش اراده و اختیار آدمی، تفکرات فلسفی این شاعر را نشان می‌دهد و آشنایی او را با مباحث فلسفی تایید می‌کند. پروین اعتصامی دو دوره ی زمانی را تجربه کرده است. این دو دوره شامل، دوره ی مشروطه و دوره ی پهلوی پدر است. تاثیر این دودوره در اندیشه و نگرش این شاعر نسبت به مسایل هستی شناسی، انسان شناسی و... کاملاً نمایان است. نتیج پژوهش سلامت نیا (۱۳۹۳) نشان داد که پروین اعتصامی از جریان‌های ادبی رایج در زمان خود، جریان سنتی پردازان نوگرا را برای شعر خود انتخاب کرد و ضمن طرح مسایل سیاسی، اجتماعی و اخلاقی در قالب قصیده، مثنوی، منظره و... اشعار قابل ملاحظه ای را در مایه‌های فلسفی از خود به یادگار گذاشته است.

پروین اعتصامی بزرگ‌ترین شاعر زن ایران را به‌عنوان شاعر اخلاق و تربیت می‌شناسیم. گذشته از اشعار سیاسی و اجتماعی، وی توصیه‌های اخلاقی ارزشمندی به زبانی ساده و رسا از خود بر جای گذاشته است که برخاسته از عواطف و احساسات او نسبت به جهان پیرامون است. برای دریافت تأثیر تأثرات روحی پروین در اندرزاها و توصیه‌های اخلاقی وی، باید درونمایه غالب اشعار او را جست‌وجو کرد زیرا شعر انعکاس افکار و عواطف شاعر است. آنچه از مضامین و معانی اشعار پروین می‌توان درباره روحیات او استنباط کرد، روحیه ظلم-ستیزی، توجه به وضع محرومان و ستم‌دیدگان، توجه به ناپایداری جهان، توجه به مرگ و کوتاهی عمر و حس عدم امنیت است که در اشعار وی انعکاس یافته است. پروین تحت تأثیر این عواطف، خود و دیگران را توصیه به اغتنام فرصت، نیکی، دستگیری از نیازمندان، دوری از غفلت، هوشیاری و آگاهی، دل نبستن به جهان و تعلقات دنیوی، دوری از تکبر و غرور و... می‌کند (شریف پور و مرجع زاده، ۱۳۹۳).

این مقاله مختصری از زندگی پروین اعتصامی شاعره معاصر است که در زندگی کوتاهش به ظلم ستیزی و همدردی با ستم دیدگان جامعه پرداخته است.

او به دلیل سرودن اشعاری در باب یتیمان و ضعیفان از سوی دیگران طرد می شد و خود در این باره گفته است :

همه گویند پیش ما منشین   هیچ جا بهر من نشیمن نیست

در مثنویاتش ما به شباهتهایی چه از نظر معنا و چه از نظر وزن با مثنوی مولانا پی می‌بریم :

مادر موسی چو موسی را به نیل	در فکند از گفته ربّ جلیل
خود به ساحل کرد با حسرت نگاه	گفت که ای فرزند خرد بی گناه

در این مقاله به اعتقادات و نحوه سخنوری پروین و این مسأله که دیوان پروین به چه سبک و شیوه ای سروده شده، پرداخته شده است.

روش تحقیق

این تحقیق از زمره تحقیقات کیفی و شیوه گردآوری یافته ها مراجعه به اسناد و کتاب ها و مقالات و شیوه تجزیه و تحلیل یافته ها تحلیل محتوای کیفی است.

یافته ها

رخشنده اعتصامی (۲۵ اسفند ۱۲۸۵ – ۱۵ فروردین ۱۳۲۰) معروف به پروین اعتصامی شاعره ایرانی بود. او بیشترین دلیل سبک شعری (مناظره) در شعرهایش معروف است. معانی و مضامین شعرهای او بیان‌کننده دلبستگی عمیقش به پدر، استعداد و شوق فراوانش به آموختن دانش، روحیه ظلم ستیزی و مخالفت با ستم و ستمگران، حمایت از حقوق زنان و ابراز همدلی و همدردی با محرومان و ستم دیدگان جامعه است. اعتصامی از کودکی زبان‌های فارسی و انگلیسی و عربی را نزد پدرش آموخت و از همان کودکی زیر نظر پدر و استادانی چون علی اکبر دهخدا و محمدتقی بهار سرودن شعر را آغاز کرد. پدرش، میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی شاعرو مترجم بود و در شکل‌گیری زندگی هنری پروین و کشف توانایی و ذوق و گرایشش به شعر نقش مهمی داشته. اعتصامی در بیست و هشت سالگی ازدواج کرد اما به خاطر اختلاف فکری با همسرش، پس از چندی از او جدا شد. پس از جدایی مدتی در کتابخانه دانشسرای عالی تهران به کتابداری مشغول شد. یگانه اثر چاپ و منتشر شده از پروین دیوان اشعار اوست، که دارای ۶۰۶ شعر شامل اشعاری در قالبهای مثنوی، قطعه و قصیده است. شعرهای پروین پیش از چاپ به صورت مجموعه و کتاب، در مجله بهار، منتخبات آثار از ضیاء هشرودی و امثال و حکم از دهخدا، چاپ می‌شدند. موفقیت اولین چاپ دیوان اشعار او سبب پیدایش زمینه‌ای برای چاپ‌های بعدی شعرهای او شد. اعتصامی پیش از چاپ دومین نوبت از دیوان اشعارش بر اثر بیماری حصبه درسی و پنج سالگی در تهران در گذشت و در حرم فاطمه معصومه، در آرامگاه خانوادگی اش، به خاک سپرده شد. بر سر مزار او شعری از خودش حک شده است:

این که خاک سیهش بالین است	اختر چرخ ادب پروین است
گرچه جز تلخی از ایام ندید	هرچه خواهی سخنش شیرین است
صاحب آن همه اشعار امروز	سائل فاتحه و یاسین است
هر که باشی وزهر جابر سی	آخرین منزل هستی این است
خرم آن کس که در این محنتگاه	خاطری را سبب تسکین است

پروین حامی حقوق زنان، ایراد خود بر رفتار خشونت‌آمیز مردان علیه زنان را در مصراع زیر چه زیبا نشان داده است:

گرد در خانه ولی گرد به میدانی

هر خواننده با ذوق و هر ادیب دانشمند از نخستین مراجعه به دیوانش ملتفت می‌شود که این سخنان لطیف مولود فکریست آزاد و حساس و پرداخته طبعی است مبتکر و مستقل که از خوش آمد گویی گریزان است و عزت و نفوذش به حدی است که حتی از درخت جهان سایبان نمی‌طلبد. هیچ شعر و قطعه‌ای در دیوان پروین نیست مگر اینکه با اسلوبی بدیع و فکری نو سروده شده است. به هریک از تمثیلات دیوانش نظر کنیم می‌بینیم مشحون است به گوهرهای گرانبهای پند و اندرز که همه بدون استثنا از منتهای درجه فصاحت و بلاغت است و بی‌مبالغه باید گفت که این زبان سعدی و حافظ و سنایی و ناصر خسرو است و آن که گفته است: «در این کهنه زمین گاه سعدی و گاه پروین به وجود می‌آید.» سخنی بس نیکو گفته و حقیقتی را آشکار کرده است. در مثنویات پروین قوه بیان عرفانی مولانا جلال الدین رومی به خوبی پیدا است. در قطعاتش اسلوب سنایی، نظامی و سعدی آشکار است.

شعر پروین در نهایت روانی و استحکام است. او موفق شده است که سبک استادانی مانند سنایی و ناصر خسرو را با چنان مهارتی پیروی کند که کار از اصل نیز بهتر از کار در آید. دیوان پروین ترکیبی است از دو سبک و شیوه لفظی و معنوی و آن دو یکی شیوه شعرای خراسان خاصه ناصر خسرو است و دیگری شیوه شعرای عراق و فارس به ویژه شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی و از حیث معانی نیز بین افکار و عقاید حکما و عرفاست.

در (قصاید) طرز گفتارش طوری است و در (قطعات) طوری دیگر و بیشتر قطعاتش به طرز (سؤال و جواب) یا (مناظره) سروده شده است. در ایران که کان سخن و فرهنگ است، اگر شاعرانی از جنس مرد پیدا شده اند که مایه افتخار ما هستند و شهرت جهانی دارند، جای تعجب نیست. اما تاکنون شاعری از جنس زن که دارای این قریحه و استعداد باشد و با این توانایی چنین اشعار نغز و نیکو بسراید،

از نوادر محسوب و جای بسی تعجب و شایسته هزاران تمجید و تحسین است. درمورد این شاعره بزرگ خوانندگان عقایدی کم و بیش در حدود هم دارند. و نظر مشترک آنان این است که پروین شاعری بلند پایه، حسّاس و بشر دوست است.

در نظر پروین همه چیز نشانی از یک قدرت ازلی و ابدی است، همه چیز نشانی از خداست. این زندگی غرض است و حقیقت و ذات همان عالم غیرمادی و جاوید است که پس از مرگ شروع می شود. این جهان گذران است و باید در پی سرای جاویدان بود. تعبیرات عرفانی در تمام دیوان پروین و به خصوص در قصایدش به خوبی نمودار است. مایه اصلی و محتوا و مفهوم این قصاید، بی اعتباری دنیا، حکومت قضا و قدر، کوری سرنوشت و وجود تقدیر ازلی و ابدی است. در قطعات پروین ما به ضد و نقیض های زیادی بر می خوریم زیرا همین شاعر که آن قدر به قدرت قضا و قدر معتقد است و به حقیقت زندگی توجه می کند، برگفته های خویش قلم بطلان کشیده و می گوید:

دیوانگی است قصّه تقدیر و بخت نیست   از بام سرنگون شدن و گفتن این قضاست

بحث و نتیجه‌گیری

علاقه پروین به موجودات و طبیعت در همه اشعار او پیداست. سعی و کوشش پروین در این است که همه را به طرف یک کمال سوق دهد، این یک کمال اخلاقی و یک نوع تزکیه نفس صوفیانه است. ایدالیسم پروین یک نوع ایدالیسم اخلاقی است، آرزوی زندگی خوب که در آن ظلم، ستم، دشمنی و کینه نباشد. آرزوی یک اجتماع سراسر دوستی و پاکی .

پروین دوستدار انسان و به خصوص کسانی است که نظام اجتماعی آنها را بدبخت کرده است ، دوستدار کارگران و زجر کشیدگان است . علامه قزوینی در نامه ای خطاب به پدر پروین ، مرحوم یوسف اعتمصامی می نویسد : « استعجاب من به تعجب بدل می‌شود چگونه امروز در این قحط الرجال فضل و ادب، یک چنین بانوی شاعره فاضله‌ای ظهور کرده است که اشعارش در کمال فصاحت و سلاست و متانت است و لفظاً و معناً و مضموناً فکراً با بهترین قصاید اساتید و مخصوصاً ناصر خسرو برابری می‌کند».

در انتها مقاله به یکی از قصیده های پروین اعتمصامی اشاره می‌شود:

کارمده نفس تبه کارا	در صفه گل جامده این خار را
کشته نکودار که موش هوی	خورده بسی خوشه و خروار را
چرخ و زمین بنده تدبیر ست	بنده مشو درهم و دنیا را
همسر پرهیز نگردد طمع	با هنر انباز نکن عار را
ای که شدی تا جر بازار وقت	بنگر و بشناس خریدار را
چرخ بدانسته که کار توچیست	دید چو در دست تو افزار را
بار و بال است تن بی تمیز	روح چرا می کشد این بار را
کم دهدت گیتی بسیار دان	به که بسنجی کم و بسیار را
تا نزند راهروی را به پای	به که بکوبند سر ما را
خیره نوشت آنچه نوشته اهرمن	پاره کن این دفتر و طومار را
هیچ خردمند نپرسد زمست	مصلحت مردم هشیار را
روح گرفتار و به فکر فرار	فکر، همین است گرفتار را
آینه تست دل تابناک	بستر و از این آینه زنگار را
دزد براین خانه از آن روگذشت	تا بشناسد در و دیوار را
چرخ یکی دفتر کردارهاست	پیشه مکن بیهوده کردار را
دست هنر چند نه دست هوس	میوه این شاخ نگوینسار را
رو گهری جوی که وقت فروش	خیره کند مردم بازار را
در همه جا راه تو هموارنیست	مست میوی این ره هموار را

منابع

- ابراهیمی مختار. ۱۳۹۳. بررسی و نقد تمثیل های شعر پروین اعتصامی. مجله: بهارستان سخن «پاییز ۱۳۹۳ - شماره ۲۶ (18 صفحه - از ۸۳ تا ۱۰۰)
- سهرابی حسین و ابوذر غفاری. ۱۴۰۲. امید و ناامیدی در اشعار پروین اعتصامی. آفاق علوم انسانی مهر ۱۴۰۲ - شماره ۷۸ (جلد اول). صفحه ۱۷-۳۴
- سلامت نیا فریده. ۱۳۹۳. نگاهی به آرای فلسفی در شعر پروین اعتصامی. مجله: روان‌شناسی فرهنگی زن «زمستان ۱۳۹۳، شماره ۲۲ ISC (9 صفحه ۱۰۹ تا ۱۱۷)
- شاهرخ، مهدی، بابائی دم طسوج، علی، و سادات اشکور، سیدسلیمان. ۱۴۰۰. بررسی تطبیقی درونمایه ستم ستیزی در اشعار پروین اعتصامی و احمد عبدالمعطی حجازی. مطالعات ادبیات تطبیقی (ادبیات تطبیقی)، ۱۵(۵۹)، ۸۷-۱۰۹. SID. <https://sid.ir/paper/1031213/fa>
- شریف پور، عنایت الله؛ مرجع‌زاده، سعیده. ۱۳۹۳. بررسی بازتاب روحيات پروین اعتصامی در توصیه‌های اخلاقی وی. مجله: پژوهشنامه ادبیات تعلیمی «تابستان ۱۳۹۳ - شماره ۲۲ رتبه علمی-پژوهشی (وزارت علوم/ISC (32 صفحه - از ۶۵ تا ۹۶)
- صادقی، فریبا، اکبری، ناهید و سوزان جهانیان. ۱۴۰۰. تحلیل سروده های پروین اعتصامی با رویکردی بر مولفه های روانشناسی اجتماعی (مطالعه ی موردی: پیشداوری و جاذبه) (مقاله پژوهشی دانشگاه آزاد). منبع: زبان و ادب فارسی دانشگاه آزاد سنندج سال سیزدهم پاییز ۱۴۰۰ شماره ۴۸
- عرب یوسف آبادی، فائزه، فرضی شوب، منیره و محمد نعیم محمدی. ۱۳۹۲. شکل و ساخت تمثیلات پروین اعتصامی. مجله: زن در فرهنگ و هنر «تابستان ۱۳۹۲، دوره پنجم - شماره ۲ رتبه علمی-پژوهشی (وزارت علوم/ISC (21 صفحه - از ۲۶۱ تا ۲۸۱)
- نوزن، سیده زهرا. ۱۴۰۰. بررسی سبک زندگی در دیوان اشعار پروین اعتصامی با تاکید بر فرهنگ اصیل ایرانی اسلامی. مجله: پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی. پاییز و زمستان ۱۴۰۰ - شماره ۲۴. صفحه ۳۱۷ تا ۳۵۵.

Abstract:

Parveen Etisami is one of the famous poets of contemporary Persian poetry, whose opposition to oppression and oppressors and sympathy for the deprived and oppressed are among the important themes of his poetry. By choosing an allegorical mode in expressing his social and moral thoughts, he has had a critical encounter with his contemporary society. Most of the writers consider Parvin Etisami as a social and moral poet, and as a result, they place Parvin's poems in two major categories: educational and social. Apart from political and social poems, he has left valuable moral advices in a simple and expressive language, which arose from his emotions and feelings towards the surrounding world. What can be inferred from the themes and meanings of Parvin's poems is the spirit of anti-oppression, attention to the situation of the deprived and oppressed, attention to the instability of the world, attention to death and shortness of life, and the sense of insecurity reflected in his poems. Under the influence of these emotions, Parveen advises himself and others to take advantage of the opportunity, to be kind, to help the needy, to avoid negligence, to be alert and aware, to not be attached to the world and worldly ties, to avoid arrogance and pride, etc. This article briefly explains the life of Parveen Etisami in his short life, which has dealt with anti-tyranny and sympathy for the oppressed in the society.

Key words: Poetry, biography, Farsi, Parvin Etisami.